

slag under Nr. 65, 66 og 67 angaar, ser man vel, at de omhandle smaa Beløb, men de skulle fra Hvertallets Side betegne, at man ikke vebblivende vil fortsætte med at forhøje disse ved Lovens regulerede Summer til denne Anstalt; man vil oppebie Forslag til en nærmere Fastfattelse af denne Vereansalts Omfang, hvorefter ogsaa Spørgsmaalet om Bnggeforsholdene kan komme til Overveieelse. — Forslagene under Nr. 68 og 69 til Sorø Akademi angaa en foreslaet Forhøielse til Svisevæerten og Udbfruen, som Udvalgets Hvertal ikke har fundet Anledning til at anbefale under de nuværende Forhold. Man vil se, at der allerede er regnet ret anseelige Beløb til disse Elever. — Under Nr. 70 er af hele Udvalget fremsat Forslag om at negte Opførelsen af noale Lighuse. — Forslaget under Nr. 71 er en Redaktionsændring. — Forslaget under Nr. 72 er en ny Post af Udvalget, der erkjender det Unskelige i, at der for en saa udstrakt Egn som Egnen mellem Silkeborg og Velle paa den ene Side og Hølstebro og Ringhøbing paa den anden Side i et Midtpunkt som Herning blev oprettet en uvidet Undervisningsanstalt, og man mener, at de 1,000 Kr., som her foreslaas anvendte udelukkende til Fripladser for fattige Børn i Herning og omliggende Kommuner, vilde være meget vel anvendte.

Nr. 73 er et Forslag af den meget ærede Minister, som Udvalget har tiltraadt. Jeg skal tilføje, at man har tiltraadt det, som det staar angivet her i Forslaget, som et Bidrag „engang for Alle“. Jeg antager ikke, at der her skulde foreligge nogen Misforstaaelse fra Udvalgets Side af den ærede Ministers Skrivelse, hvilket jeg forventer udtalt af den ærede Minister (Ministren er for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Opfattelsen er rigtig!) Naa, Opfattelsen er rigtig, vel: saa har jeg intet Mere at sige til dette Vndriagsforslag. — Den Post, som Nr. 74 angaar, er en Gjentagelse af et Forslag fra ifjor, som da blev forkastet. Det gaar ud paa at bevilge Dagpenge og Reiseomkostninger til Videnskabsmænd, der holde Foredrag udenfor Kjøbenhavn. Man antager ikke, at Tiden er fuldt beleilig til at gennemføre denne Tanke, med andre Ord, der gaar for høi Sø til, at man kan være vis paa, at vore Kjøbenhavnste Videnskabsmænd ville være i Sand til at foretage den Slaags Reiser, uden at blive søjge og derved komme til at svinge og gaa udenfor de Instruxer, som de muligvis kunde have faaet af den høitærede Minister. — Til Sorø Akademi's Budget har jeg endnu en Bemærkning at gjøre, hvorom Intet findes anført i Betænkningen. Man vil finde i Betænkningen en Række Midler, som anvendes paa forskellige Konti til Folkehøiskoler, til uformuende Elever paa Folkehøiskolerne, og til forskellige andre beslagtede Formaal. Jeg skal ikke komme ind paa en Betragtning af disse Forhold; der er kun eet Punkt, jeg paa Hvertallets Begne skal omtale. Det hedder i en ny fra Mini-

steriet udgaaet Bekjendtgjørelse til Folkehøiskolerne, at naar de indgive Begjering om Understøttelse af eller Deltagelse i de 28,000 Kr., der ere bevilgede paa Finansloven, saa skulle de indføre i denne Begjering hvorvidt de ville gaa ind paa at lade den beskiftede Tilsynsmand ved Høiskolerne undersøge Skolerne. I den Anledning har Hvertallet to Ting at bemærke. For det Første har man undret sig over, at der er beskiftet en Tilsynsmand til dette Øverv, uden at der er søgt eller givet nogen Bevilling dertil. Det maa altsaa, indtil nærmere derom bliver oplyst, antages, at denne Mand gjør det par Somer, at han baade selv afholder sine Reiseomkostninger og Diæter og undgaar at tage Honorar; thi naar der bevilges 28 000 Kr. til Høiskolerne, er der deri efter Hvertallets Opattelse Intet bevilget til den beskiftede Tilsynsmand, og naar der bevilges 66,000 Kr. til uformuende Elever paa Høiskolerne, saa er deri heller Intet bevilget til den beskiftede Tilsynsmand. Den anden Bemærkning, jeg vil gjøre, er angaaende det Forslag, som dermed gjøres paa at drage Høiskolerne ind under Regjeringens Kontrol. De Skoler, som, hvad enten de ere Friskoler eller offentlige Skoler, besatte sig med Børneundervisningen, maa formentlig efter al Grjendelse være underkaffede et vist Tilsyn, som spæer at forvise det Offentlige om, at Børnene naae et vist Lavmaal af Kundskaber, som det Offentlige har Interesse i, at de naae, og jeg tror, at selv de ivrigste Friskolevenner ere enige med mig i den Udtalelse, jeg her har fremsat paa Udvalgets Hvertals Begne. Noget Lignende under passende Former maa formentlig finde Sted for Undervisningsanstalter, der skulle føre deres Elever til en Prøve, som giver visse Rettigheder. Under disse Kategorier hører ganske vist den allerstørste Del af vore baade private og offentlige Skoler, men vi have en Kategori til af Skoler, og det er Folkehøiskolen, et Folkest Barn. Hvertallet har ment, at dette Beløb af 28,000 Kr. til samtlige Høiskoler kun var en meget ringe Sum. Vi have ved en Beregning af de lærde Skolers Budget undertiden set, at en eneste Dimittend fra en af disse Skoler har kostet mere, for saa vidt man beregner det saaledes — jeg vil indrømme, at det billigtvis kan beregnes anderledes — end denne Sum. Naar man dividerer Dimittendernes Antal ind i Beføstningen for hver Skole, saa have vi havt det Tilfælde, at Udgifterne til en eneste Student har andraget mere end disse 28,000 Kr., som anvendes til mange Hundreder, — ja, jeg tror nok, at jeg tør sige Tusinder af Karle og Piger. Nu har man ment, at, naar den bevilgende Mynighed, altsaa Folket, gennem sin Folkerepresentation gav Regjeringen dette lille Beløb under denne Forudsætning, saa kunde vi godt faste disse Smuler ud af Vinduet og lade dem blive benyttede, som det synes bedst, eller med andre Ord,